

Yaşamınıza Yeni Bir Yön Verin!

Bir Bilim Topluluğu Kurun!

Kimileri bilimle uğraştığının farkında değil. Yağmurdan sonra ortaya çıkan solucanları inceleyenler; evet, onlar yaşam bilimleriyle uğraşıyor. Taş toplayıp, bunları inceleyip koleksiyonunu yapanlar; tamam, onlar yerbilimleriyle ilgileniyor. Topağ çevirenlere, bisiklet sürenlere fizik eşlik ediyor. Peki, gazoz dolu bir bardağın içindeki pipete üfleyip hava kabarcıkları çıkarmak, biraz yaramazlık biraz eğlence de olsa, bilimle uğraşmak değil de ne? Anlamadık; "Bilim bunun neresinde?" diyorsanız, pipete üflerken gerçekte hava basıncından yararlanıyorsunuz. Tüm bu yaramazlık ya da eğlencenin altında, merak duygusu ya da bir sorunun yanıtını bulma isteği yok mu? İşte, bilim bu merak duygusu ve sorulara yanıt bulma isteğiyle başlamış ve gelişmiş. Keşif ve buluşlar yaşamımıza yön vermiş. Tamam tamam! Siz Bilim Çocuk okursunuz. Yazılarımızı izliyor, deneyler yapıyor, Bilim Çocuk Kartları'nı biriktiriyor; bize öyküler, şiirler, resimler, gözlemler gönderiyorsunuz. Evet, siz kesinlikle bilimle uğraşıyorsunuz. O zaman bu kadar söze gerek yok. Çıkaralım ağızımızdan baklayı... Bir bilim topluluğu kurmanızı öneriyoruz. Neden mi?

Böylece bilime olan ilginize yön vereceksiniz. Kimi zaman tek başına bir şeyler yapmak sıkıcı ve zor olur. Beraber çalışmak, düşünceleri paylaşmak, çeşitli etkinlikler yapmak bilimle daha bilinçli ve planlı olarak uğraşmanızı sağlayacak. Newton, Edison, Feza Gürsey ve diğer bilimadamları gibi araştırarak, keşfedecek ve buluşlar yapacaksınız. Üstelik bir toplulukta çalıştığınızda, toplumsal yönünüz de gelişecek.

Nereden Başlayacaksınız?

Bir topluluk kurmanın en zor yanı başlamaktır. Düzen içinde işleyen bir sistem kuruncaya kadar biraz zorlanacaksınız; ama bu gözünüzü korkutmasın. İlk iş olarak bilim topluluğu kurma düşüncenizi arkadaşlarınızla paylaşın. Başlangıçta 5-10 arkadaş yeterli. Bu işin gönüllüğe dayandığını unutmayın ve kimseyi zorlamayın. Bir yetişkinin size rehberlik etmesi gerekli. Okulunuzdaki bir öğretmen ya da birinizin velisi size rehber olabilir. Önemli olan bu kişinin, bu işe zaman ayırmayı isteyen, bilimi seven ve sizi çalışmalarınızda yönlendirebilecek biri olması. Sonra bir toplantı yeri ve tarih belirleyin.

İlk Toplantı

Çok heyecanlı... Bilim topluluğu, çalışmalarına başlıyor. Çalışmaya başlamanın ilk adımı, bir araya gelebilmek. Toplantı yapmak bunu sağlar. Ancak, ilk kez bir araya gelen kişiler olarak öncelikle birbirinizi tanımalısınız. Bunu bir oyunla yapabilirsiniz. Herkes sırayla adını ve ilgilendiği bilimsel konuları söylesin. Benim adım Bahar Genç; uzay, karadelikler, yıldızlar, Mars, gökadar ilgimi çekiyor, gibi... Buraya kadar basit. Daha sonra rehber öğretmeniniz ya da veliniz belirli bir süre tutsun. Örneğin, iki dakika... Sonra sırayla herkes bu süre içinde, daha önceden söylenmiş olan konuların hepsini saymaya çalışsın. İşin bu kısmı eğlenceli. Eğlenirken belleğinizi sınavacak, bu arada da birbirinize ısınacaksınız. Ancak, hepsinden önemlisi birbirinizin ilgilendiği konuları öğeneceksiniz. Bu da hangi konularda çalışma yapacağınız konusunda size ipucu olacak. İlk toplantıda beraber çalışmanın kurallarını da belirlemelisiniz. Kurallarınızı kendiniz koyun. Herkes sırayla bir bilim topluluğunun amaçlarının neler olması ya da olmaması gerektiğini söylesin. Bunlar üzerinde tartışıp, ortak kararlarınızı bir kâğıda yazın ve buna uyacağınıza söz verip, imzanızı atın. Toplantı saatlerine zamanında gelirim, sorumluluklarımı yerine getiririm, izin almadan topluluk odasındaki eşyaları kullanmam, canlılara asla zarar vermem gibi... Son olarak topluluğunuzun amacını ifade eden bir slogan bulun. Bu sloganı topluluk odasında görünen bir yere asın. Bu slogan her zaman size ne yaptığınızı hatırlatsın ve size destek olsun. Bu

Bilim Çocuk Dergisi'nde Çıkan Bazı Yazılar İşinize Yarayabilir!

Yaratıcılığın Anahtarı: Beyin Fırtınası, Kasım 2000 Siz de Bir Buluş Yapabilirsiniz, Şubat 2001 Buluşa Doğru, Mart 2001 Siz de Mikroskop Yapabilirsiniz, Mayıs 2001 Yaz Tatilinde Eğlenelim, Haziran 2001 Böcek Gözlemcisi Olabilirsiniz, Temmuz 2001 Doğa Fotoğrafı Çekerken, Temmuz 2001 Kesirlerle Bir Eğlence Günü, Eylül 2001 Asit Yağmurları ve Dünyamız, Ocak 2002 Doğada Yön Bulma, Şubat 2002 Bilimsel Proje Hazırlarken, Şubat 2002 Bir Buluş, Yeni Bir Dünya, Nisan 2002 Matematik Sihirbazı Olabilmek, Nisan 2002 Fen Bilgisi Bize Ne Öğretiyor, Mayıs 2002 Her Yerde Müzik Var, Haziran 2002 Yaban Hayvanlarını İncelerken, Temmuz 2002 Şampiyon Ağacı Kim Bulacak?, Temmuz 2002 Bilim Dedektifleri İşbaşına, Ağustos 2002 Mineralleri Nasıl Tanımlarız?, Ağustos, 2002 Işığı Bükelim, Eylül 2002 Bilim Çocuk Kartları-Biliminsanları, Eylül 2002 Fırın Yapmak İster misiniz?, Eylül 2002 Karıncaaslanı Avına Çıkmaya Hazır mısınız?, Eylül 2002 Bir Çevre Eğitimi Projesi: Globe, Ekim 2002 Sizin de Bir Web Siteniz Olabilir, Ekim 2002

arada çalışmalarınızı yapacak bir oda gerekir size. Okulunuzda ya da mahallenizde boş bir oda bulursanız şanslısınız. Yoksa toplantı ve çalışma amacıyla kullanacağınız bir oda sağlamaya çalışın.

Ne Yapacaksınız?

İkinci toplantıda bilim topluluğu olarak ne tip çalışmalar yapacağınızı tartışın. Beyin fırtınası burada işe yarar. Gerçekte birçok etkinliği bir arada yapabilirsiniz. Başlangıç olarak bilimsel yazıları izleyip, bunları paylaşın. Her toplantıda 10 dakikanızı bilimsel yazıları okumak için ayırabilirsiniz. Bir de duyuru tahtası hazırlayın. Bunu, hem birbirinizle haberleşmek hem de bulduklarınızı, çalışmalarınızı duyurmak için kullanabilirsiniz. Basit malzemelerle deneyler yapabilir, ışığı, elektriği, havayı, toprağı, karışımları, suyu keşfedebilirsiniz. Koleksiyon yapabilirsiniz. Taşlar, yapraklar, tohumlar, deniz kabukları toplayabilirsiniz. Bir proje de yürütebilirsiniz. Bu proje çevrenizle ilgili olabilir. Okulunuzun çevresindeki kuşları, mahallenizdeki elektrik tüketimini, ayın evrelerini araştırabilirsiniz. Eğlenceli değil mi? Daha da eğlenceli olabilir. Düşünmenizi ve yaratıcılığınızı geliştirecek oyunlar oynayın. Satranç, go gibi. İlk başta duyularınızı kullanmayı öğretecek oyunlar yararlı olur. Çünkü bir bilimadaminin beş duyusunu da etkin bir biçimde kullanabilmeyi öğrenmesi gerekir. Örneğin, bir kişi çevredeki çeşitli sesleri bir teybe kaydetsin. Sonra diğerleri bunların ne sesi olabileceğini tahmin etsin. Ya da bir kişinin gözünü bağlayıp, eline bir nesne verin. Elindeki nesne ne olabilir, dokunma duyusuyla tahmin etmeye çalışsın; bu arada neler hissettiğini de söylesin. Sert mi, yumuşak mı, soğuk mu, pürüzlü mü gibi... Bir başka fikir de, beş duyuyu kullanabilecek bir robot tasarlamak. Bu robotta beş duyuya ilgili mekanizmalar geliştirin. Oyunlarınızda, araştırmalarınızda, deneylerinizde, yani tüm etkinliklerinizde uzmanlardan yardım alabilirsiniz. Örneğin, robot tasarlarken robot toplulukları (örneğin, ODTÜ Robot Topluluğu), kuş gözlerken kuş toplulukları ya da dernekleriyle beraber

Yararlı İnternet Adresleri

Bu adreslere göz atıp çalışmalarınıza yön verebilirsiniz.

www.bilimmerkezi.org.tr
 İstanbul Deneme Bilim Merkezi
www.fezagurseybilimmerkezi.com
 Ankara Feza Gürsey Deneme Bilim Merkezi
www.dhkd.org
 Doğal Hayatı Koruma Derneği
www.tema.org.tr
 Türkiye Erozyonla Mücadele, Agaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
www.kimyaokulu.com
 Kimyayla ilgili birçok konu ve deneyin olduğu bir sayfa
www.fenokulu.com
 Projelerinize fikir verecek bir sayfa daha
<http://proje.bitek-o.org/BLS8GUCYAI/>
 Bu sayfada bilim tarihiyle ilgili bilgiler bulabilirsiniz.
<http://www.yalcineli.com/genclubuscular.htm>
 Buluşçular için bir sayfa

çalışabilir, söyleşiler düzenleyebilirsiniz. Uzmanları toplantılarınıza davet edebilir ya da siz onları ziyarete gidebilirsiniz. İlk gidilecek yerlerden biri de bilim merkezleri. Doğayla ve bilimle ilgili belgesel filmleri de kaçırmayın. Görüyor musunuz, ne çok etkinlik var. Hâlâ aklınıza ne yapacağınız takılıyorsa, ışık, ses, elektrik, yıldızlar, atom, elementler, karışımlar, hücre, bitkiler, hayvanlar, gerikazanım, temiz enerji kaynakları, neler neler... Siz yalnızca birlikte neler yapacağınıza karar vereceksiniz. Tüm yapacaklarınızı planlayın ve bir zaman çizelgesi hazırlayın. Planlı çalışabilmek için bu bir zorunluluk.

Etkin Çalışırsanız Sizi Neler Bekliyor?

Size ait bir oda. Duvarlarında posterler olan sıcak bir ortam. Başka neler olabilir bu topluluk odasında? Bir duyuru tahtanızın olması gerektiğini söylemiştik. Ayrıca mikroskop, büyüteç, yerküre, deney tüpleri, fotoğraf makinesi, dürbün gibi aletleri de yavaş yavaş odanızda toplamaya başlayın. Yani bir laboratuvar köşeniz olsun. Bir de bilimsel kitapların olduğu bir kütüphane kurmak hoş olur. Araştırmalarınızda bu kütüphane işinize yarayacak. Topluluğunuz için bir de günlük tutun. Bu günlüğü zaman zaman okuyarak, nereden nereye yol almış olduğunuzu izleyebilirsiniz. İşleri biraz daha ilerletince bir dergi ya da gazete de çıkarabilirsiniz. "Bilim Gazetesi", "Afacanlar Bilim Dergisi"... Yaptığınız her çalışmanın kaydını, raporunu tutun. Tüm bunları bir dosyada saklayın. Üstelik, bu çalışmalar ileride birilerine kaynak olabilir, fikir verebilir. Yaptığınız tüm çalışmaları okulunuzda ya da mahallenizde sergilemelisiniz. Topluluk olmanın bir özelliği de budur. Öğrendiklerinizi, yaptıklarınızı diğer insanlarla paylaşmak. Eğer etkin çalışırsanız, belki bir gün bazılarınız keşifleriniz ve buluşlarınızla yaşantımıza yön vereceksiniz. İşte, o zaman biz de sizlerle gurur duyacağız.

Tuğba Can

Resimleyen Yiğit Özgür